

De familie Ypeij

In 1828 trouwde de koopmansdochter **Baudina Looxma** met de Leeuwarder arts **Nicolaas Ypeij**, stammend uit een geslacht van bestuurskundigen en intellectuelen. In 1843 gingen ze wonen op Vijversburg, dat ze flink uitbreidden met tuinen, landerijen en boerderijen die als 'Ypeij-pleatsen' werden geduid. Nicolaas Ypeij was een slim investeerder, want hij kocht veel "woeste" gronden op en dit legde hem geen windeieren. Door Koning Willem 3 werd hij in 1852 tot de adelstand verheven. In 1873 richtte zijn weduwe de Ypeijstichting op in Noardburgum. Deze stichting was verantwoordelijk voor de naai-, brei- en bewaarschool.

Deze stichting bestaat dit jaar 150 jaar en ondersteunt culturele doelen in Noardburgum. De stichting heeft nog enkele ha's land in bezit maar geen gebouwen meer. De naai-, brei- en bewaarschool is verkocht na het tot stand komen van de Wet op het basisonderwijs in 1985. **Age Looxma Ypeij**, de laatste telg uit de alliantie van de Looxma's en Ypeij's is in 1892 overleden. Hij liet in een testament optekenen, beginnend met 'Tot aandenken mijne moeder', dat villa, landgoed, landerijen en boerderijen werden overgedragen aan de filantropiestichting Op Toutenburg, die het bezit ook moest beheren.

Wij bedanken onze vrijwilligers en sponsors

Open Monumentendag 2023

Tytsjerksteradiel

Noardburgum

"Met Ypeij op stap"
Zaterdag 9 september
Een route vol historie

www.openmonumentendag.nl

VRIENDEN
LOTERIJ

Programma “Met Ypeij op stap”

1 De Balstien

Van Cronenburgweg 1

De Balstien is de plek voor dorpsactiviteiten voor de dorpsbewoners. Het ontwerp is van architect Dorenbos. Het pand is opgebouwd uit gebruikte bakstenen, hetgeen een prachtig mozaïek geeft. Nyk de Vries zal mede de opening verzorgen tussen 10 en 12

uur met een feestelijke ontvangst door de 150 jarige Ypeijstichting

2 Het Ypeijtsjerke-complex

Ryksstrjitwei 13 en 15

De eerste steen van deze “nieuwe” kerk werd gelegd door Age Looxma Ypeij in 1850. De geschiedenis van het ontstaan van de kerk voor de bewoners van de Bergumerheide wordt op video verteld door de Friese schrijver van streekromans Durk van der Ploeg, woonachtig in Noord-

burgum. Afwisselend is er orgelmuziek. Dwaal even rond om de kerk, de royale pastorie, catechisatie-gebouwtje en begraafplaats met oorlogsgraven en het graf van de eerste dominee, Ds. Thoden van Velzen.

3 Veldlust

Ryksstrjitwei 16

De boerderij Veldlust is in 1850 gebouwd als ontginningsboerderij van Dr. Nicolaas Ypeij. De enorme boerderij was bedoeld voor een grootschalig gemengd bedrijf. In 1852 heeft koning Willem III dit voorbeeldbedrijf bezocht en Nicolaas Ypeij voor zijn ontginningswerk geridderd. Tegenwoordig is het een modern melkveebedrijf met zo'n 350 koeien. Veldlust is met recht een levend monument.

4 Armenhuis

Dr. Ypeijlaan 8

Het “Armhuis” was het eerste grote gebouw in Noardburgum. Het is gebouwd in 1843 om de slechte leefomstandigheden van de bewoners op de Bergumerheide te verbeteren. Zo'n 150 armen kregen er onderdak en werk zoals in de vlasbewerking en in de ontginningsprojecten van Dr. Nicolaas Ypeij. Ook was er een noodschool en noodkerk. In 1930

werd het een “tehuis voor ouden van dagen”. Vanaf 1960 is er een klompenmakerij en later een klompenmuseum in het karakteristieke pand. Hier worden nog altijd de beroemde “Scherjonsjes” gemaakt. Neem binnen een kijkje, de sfeer van vroeger is nog volledig aanwezig. In de Fierljeppolder ernaast leer je alles over de sport

“fierljeppen”. Het fierljeppmuseum bevindt zich naast de klompenmakerij en klompenmuseum van Scherjon. Brassband Bernlef treedt op in de fierljeppolder tussen 12 en 14 uur. Daarnaast is er een doorlopende film, waarin een volksverhaal verteld wordt door Gerrit Breteler.

5 Natuurwandeling

De heide is in Noardburgum op een enkel tuintje na, verdwenen. Wat wel is gebleven zijn de prachtige pingo's die het dorp rijk is. Verschillende gidsen geven vanuit het Armenhuis een excursie tussen 11 en 17 uur.

